



Zijdeplant

Asclepias syriaca

Laatste update: 2-2-2023

Zijdeplant is een vaste plant die 1,5 m hoog kan worden. De plant heeft tegenovergestelde bladeren, met kleverig melksap in alle plantendelen. De brede lancetvormige bladeren zijn vrij groot (10-20 cm lang, 5-11 cm breed), met korte, witte schubben op de onderkant. De plant bloeit van juni tot en met augustus met roze-witte bloemen. Aan de buitenkant van de zaden zitten zijdeachtige witte draden, vandaar de naam zijdeplant. Zijdeplant vormt worstelstokken die 10-40 cm onder het bodemoppervlak groeien. Deze kunnen de bodem tot een diepte van 1,2 meter doordringen.

De plant wordt in de handel ook wel reuzenzijdeplant, papegaaienplant en parkietjesplant genoemd. Onder de naam zijdeplant worden ook andere *Asclepias*-soorten verkocht. Zijdeplant kan verward worden met *Asclepias purpurescens*, maar de laatste heeft paarsere bloemen en gladde vruchten. Meer foto's van zijdeplant staan [hier](#).



Foto: Johan van Valkenburg (NVWA)

1. Aanwezigheid en effect in Europa

Stand van zaken in 2023

Zijdeplant komt in een aantal landen voor, vooral in het zuidoostelijk deel van Europa.

Effect op biodiversiteit en ecosysteem

Gevestigde populaties zijdeplant breiden zich via de ondergrondse uitlopers gestaag uit. Hierdoor vormt de plant grote populaties die andere plantensoorten wegconcurreren. De plant produceert ook veel zaden die over grote afstanden kunnen worden verspreid en waarbij diverse soorten habitats kunnen worden gekoloniseerd.

Effect op ecosystemendiensten

Er zijn geen effecten bekend.

Overige effecten

Het melksap van de zijdeplant is giftig voor zoogdieren, zoals schapen, geiten, runderen en mogelijk ook voor paarden. Dit geeft problemen bij begrazing en hooien in natuurgebieden. Het melksap kan huidirritatie veroorzaken en is ook giftig voor mensen.

Zijdeplant kan een akkeronkruid zijn dat bovendien moeilijk is te bestrijden. De plant is een gastheer voor het komkommermozaïekvirus en kan infectie met het tomatenbronsvlekkenvirus bevorderen. Hierdoor neemt de kans op schade in komkommers en tomaten toe.

Deze effecten waren aanleiding voor plaatsing van de zijdeplant op de [Unielijst](#) van [EU-verordening 1143/2014](#).

2. Aanwezigheid en effect in Nederland

Stand van zaken in 2023

Zijdeplant komt in Nederland zeer weinig voor en wordt in natuurterreinen in de duinen actief bestreden.

Effecten

Zie onder '1. Aanwezigheid en effect in Europa'.

In Nederland zijn er vooralsnog weinig aanwijzingen dat inheemse soorten verdrongen worden. De plant komt in Nederland voor in één Natura 2000-gebied (Zuid-Kennemerland). Hoewel de plant kiemkrachtig zaad vormt, lijkt hij zich in Nederland niet makkelijk via zaad te verspreiden.

In Nederland komt zijdeplant niet op akkers voor en is dus geen akkeronkruid.

3. Wet- en regelgeving

De zijdeplant staat sinds augustus 2017 op de Unielijst van invasieve exoten ([EU-verordening 1143/2014](#)). Een soort die op de Unielijst staat mag onder andere niet meer worden verhandeld en gehouden in EU-lidstaten. Verder geldt voor lidstaten de plicht om in de natuur aanwezige populaties op te sporen, te verwijderen, of als dat niet lukt, zodanig te beheersen dat verspreiding en schade zoveel mogelijk wordt voorkomen. Het houden van deze soorten in botanische collecties is alleen mogelijk voor (wetenschappelijk) onderzoek of ex-situ bewaring. Hiervoor moet een vergunning worden aangevraagd bij [RVO.nl](#).

4. Wat te doen?

Hebt u zijdeplanten in uw tuin? Dan mag u die laten staan. U moet voorkomen dat zaden gevormd worden waardoor de planten zich kunnen verspreiden. Het verwijderen van planten is de meest effectieve maatregel om verspreiding naar de omgeving te voorkomen.

Als de zijdeplant zich eenmaal ergens heeft gevestigd, blijkt het een zeer standvastige en lastig te bestrijden plant. Door middel van de ondergrondse uitlopers breidt de plant zich gestaag uit. Na onderploegen kan elk wortelstokfragment weer uitgroeien tot een nieuwe plant. Onderploegen werkt alleen in het kiemplantstadium, wanneer de wortels nog onderontwikkeld zijn. Als de planten worden afgemaaid gaan ze alleen nog maar sneller uitlopen. Herhaaldelijk maaien (ten minste drie keer per jaar) put de plant geleidelijk uit, maar leidt niet altijd tot uitroeiing.

Bij een kleine populatie is zorgvuldig uitgraven van de planten, inclusief wortelstokken, een mogelijkheid. Gooi verwijderde planten en grond niet in de natuur.

Informatie over mogelijke managementmaatregelen is te vinden in dit [rapport](#).

Meldingen van de zijdeplant in de natuur kunnen worden doorgegeven via [waarneming.nl](#).

5. Meer informatie

Oorsprongsgebied

De zijdeplant is oorspronkelijk afkomstig uit Noord-Amerika.

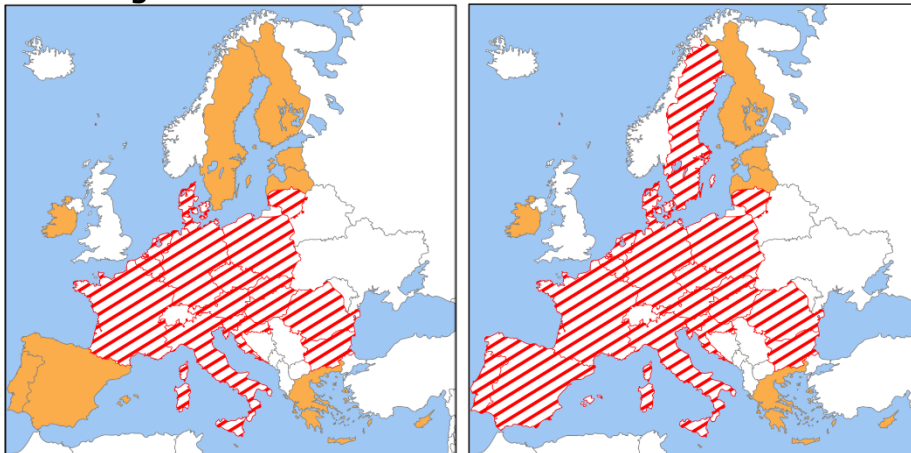
Habitat

De plant groeit op vochtige of droge zandgronden. In Nederland groeit zijdeplant in duinen, waar de plant een dichte vegetatie kan vormen. Elders komt de soort ook voor langs waterwegen, in bosranden, graslanden, akkers, langs (spoor)wegen en op braakliggend terrein.

Introductieroute Europa

Al rond 1629 is de plant voor het eerst in Europa geïntroduceerd als sierplant. Zijdeplant werd ook geteeld voor vezelproductie (voor onder andere touw- en papierproductie) en als drachtplant voor bijen. De zijdeachtige haren werden als vulling gebruikt. In de volksgeneeskunde werden de bladeren en de latex gebruikt. De plant wordt ook gezien als een potentieel gewas voor de productie van diverse producten, zoals bio-energie. De plant verspreidt zichzelf via zaad en ondergrondse wortelstokken. Verspreiding vindt ook plaats door menselijk handelen, zoals transport door voertuigen, dumpen van tuinafval en transport van grond met zaad en wortelstokken.

Aanwezigheid in de EU



Links: Gevestigd in de EU in 2021 (rood gearceerde landen), rechts: mogelijke vestiging in de EU (rood gearceerde landen). In oranje zijn de overige EU-lidstaten aangegeven. Bron: Follak et al. 2021.

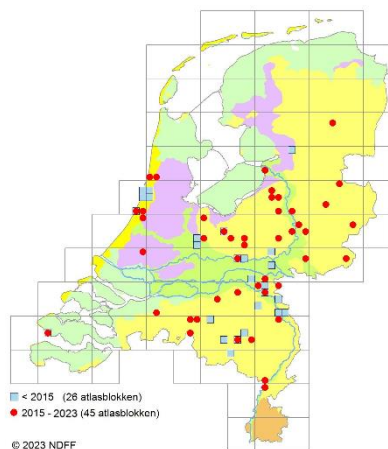
Introductieroute Nederland

Zijdeplant is aangeplant als sierplant in tuinen en van daaruit verwilderd.

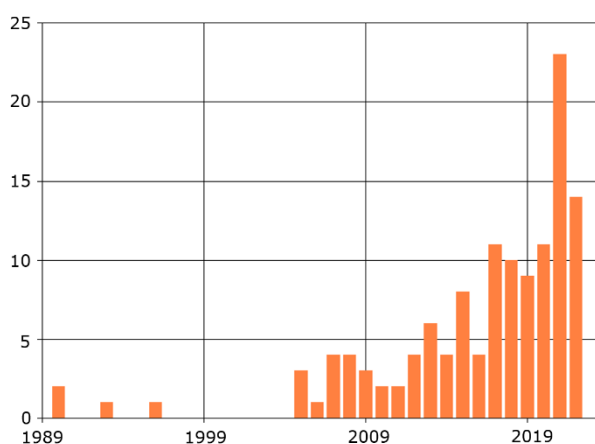
Aanwezigheid in Nederland

Stand van zaken in 2023: zijdeplant komt in Nederland zeer weinig voor. De meeste groeiplaatsen liggen in of nabij de bebouwde kom en zijn waarschijnlijk het gevolg van het dumpen van tuinafval of aanvoer van grond met fragmenten van wortelstokken.

Eerste waarneming in de Nederlandse natuur: 1860, in de duinen van Zuid-Kennemerland.



Verspreiding van de zijdeplant in Nederland. Bron: verspreidingsatlas.nl



Aantal km-hokken waaruit de zijdeplant in een jaar is gemeld. Niet gecorrigeerd voor waarnemersinspanning. Vooral verwilderde plantensoorten lijden hierdoor sterker toe te nemen dan in werkelijkheid het geval is. Bron: verspreidingsatlas.nl

Kans op introductie, vestiging en verspreiding

De kans op introductie van zijdeplant is sterk verminderd sinds de plaatsing op de Unielijst in 2017. De soort was te koop als tuinplant en is verwilderd vanuit tuinen. Zijdeplant heeft zich al gevestigd in Nederland. Hoewel de plant kiemkrachtig zaad vormt, lijkt de plant zich in Nederland niet makkelijk via zaad te verspreiden. De plant verspreidt zichzelf onder gunstige omstandigheden via ondergrondse wortelstokken tot 3 meter per jaar. Verspreiding in Nederland vindt voornamelijk plaats door menselijk handelen, zoals dumpen van tuinafval en transport van grond met wortelstokken.

6. Risicobeoordeling

[Europese risicobeoordeling](#)

7. Bronnen

- Follak S, Bakacsy L, Essl F, Hochfellner L, Lapin K, Schwarz M, Tokarska-Guzik B & D. Wołkowycki, 2021. Monograph of invasive plants in Europe N 6: *Asclepias syriaca* L. Botany Letters 168: 422-451.
- Lapin, K. 2017. [Information on measures and related costs in relation to species included on the Union list: *Asclepias syriaca*](#). Technical note prepared by IUCN for the European Commission
- Matthews J, Beringen R, Huijbregts MAJ, van der Mheen HJ, Odé B, Trindade L, van Valkenburg JLCH, van der Velde G & R.S.E.W. Leuven, 2015. [Horizon scanning and environmental risk analyses of non-native biomass crops in the Netherlands](#). Radboud University Nijmegen, Reports Environmental Science 506.
- Nederlands Soortenregister. [Zijdeplant](#). Bezocht op 2-2-2023.
- Q-bank. [Asclepias syriaca](#). Bezocht op 2-2-2023.
- [Verspreidingsatlas.nl](#). Bezocht op 2-2-2023.